

1993
სუთხაბათი
18
თეგერვალი
№7 (1598)
ფანი 5 მანეთი

მირდაზი

ფუგდიდის დამოუკიდებელი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გაზეთი

გაზეთი გამოდის 1990 წლის 1 მარტიდან

ადგილობრივი ბიუჯეტი: როგორ განვამტკიცოთ იგი?

ბასული წლის შედეგები და მათი მნიშვნელობა

დაძაბულმა პოლიტიკურ-ეკონომიკურმა სიტუაციამ, ნედლეულის და სათბობ ენერგეტიკული რესურსების მომარაგების საქმეში არსებულმა სირთულეებმა უარყოფითი გავლენა იქონია ბიუჯეტის შესრულებაზე. გასულ წელს დამტკიცებული ანარცხების მიხედვით ადგილობრივი ბიუჯეტის შემოსავალმა 48 მილიონი მანეთი შეადგინა, რაც წლიური დაზუსტებული ბიუჯეტის 26,0 პროცენტია. ფინანსთა სამინისტროდან ურთიერთანგარიშსწორებით მიღებული თანხების და რესპუბლიკური ბიუჯეტის კუთვნილი თანხის ადგილობრივ ბიუჯეტში ჩარიცხვით. ამ უკანასკნელის შემოსავალმა 172 მილიონი მანეთი შეადგინა.

ბიუჯეტის შემოსავლების ფორმირებაში ყველაზე მეტი წვლილი შეიტანეს ჩაის მრეწველობის საწარმოებმა—29,1 პროცენტი, საწარმო გაერთიანება „საქქალაქმრეწვა“—13,9 პროცენტი, რაიონის კოლმეურნეობებმა — 10,6 პროცენტი, მეურნეობებმა — 5,2 სხვა დანარჩენი საწარმოებისა და ორგანიზაციების წვლილი ბიუჯეტის შესრულებაში უმნიშვნელოა.

რეგიონში შექმნილი სიტუაციის ფონზე გასულ წელს გამგეობა სისტემატურად მიაქცევდა საგადასახადო ინსპექციის და საფინანსო განყოფილების მუშაკთა ყურადღებას ბიუჯეტის შემოსავლებს გასაღებლად ადგილობრივი რეზერვების გამოყენების აუცილებლობაზე. გასულ წლის მეორე ნახევარში ამ მიმართულებით მუშაობის ერთგვარად გააქტიურ-

ების შედეგად ადგილობრივ ბიუჯეტში შესამე და მეოთხე კვარტალში 1,0 ჰერ მეტი თანხები შემოვიდა წლის პირველ ნახევართან შედარებით. ინსპექციის პირველი განმავლობაში საანგარიშო შემოწმებებით დამატებით დარიცხულ და ამოღებულ იქნა 12,6 მილიონი მანეთი. მათ შორის ფინანსური სანქციის სახით 4,5 მილიონი მანეთი. ამასთან მდგომარეობის ანალიზი მოწმობს, რომ გაწეული მუშაობა სავსებით არაღამაკმაყოფილებელია. ასე მაგალითად: 1992 წელს ბიუჯეტთან ურთიერთობა ქონდა მხოლოდ 821 კომპერატვის, მცირე საწარმოს და კომერციულ მაღაზიას, მაშინ როდესაც რეგისტრირებულია 5 ათასზე მეტი. მათ მიერ ბიუჯეტში გადახდილია სულ 12,6 მილიონი მანეთი, მათ შორის 36 კომპერატვიდან შემოსულმა თანხამ შეადგინა 8,1 მილიონი მანეთი. დანარჩენ 286 კომპერატვის გადახდილი აქვს მხოლოდ 4,5 მილიონი მანეთი. ამ მხრივ განსაკუთრებით საგანგაშო მდგომარეობაა კომერციული მაღაზიიდან საფირმო გადასახადის ამოღების საქმეში. შემოსულმა თანხამ სულ 79,3 ათასი მანეთი შეადგინა, რომელიც გადახდილი აქვს 21 კომერციულ მაღაზიას. გამგეობის მიერ სპეციალურად გამოყოფილი კომისიის მიერ კი აღრიცხულია 600-ზე მეტი კომერციული მაღაზია, რომლის ფართის და ადგილმდებარეობის შესახებ დაზუსტებული მონაცემები გადაეცა საგადასახადო ინსპექციას. ანალოგიურად უმნიშვნელო გადასახადია

ამოღებული იმ მოქალაქეებიდან, რომლებიც საკომეურნეო ბაზრის შიგნით და მიმდებარე ტერიტორიაზე, ასევე ქალაქის ქუჩებში ეწვეიან ერთჯერად ვაჭრობას. როგორც ჩანს, ბიუჯეტის შემოსავლების შევსების ეს მეტად მნიშვნელოვანი ადგილობრივი რეზერვი გასულ წელს თითქმის არ გამოყენებულა.

ადგილობრივი ბიუჯეტის შესრულების საქმეში თითქმის არავითარ დინამიკურებას არ იჩინეს სოფლის საკრებულოები და დამატებები. ამ მხრივ მათი უმრავლესობის მუშაობა ამოიწურება ხელფასების გასაცემად მხოლოდ სესხების მოთხოვნით. გასულ წელს ბიუჯეტში სოფლის საკრებულოებზე გაცემულია 58 მილიონი მანეთის სესხი.

1992 წელს ადგილობრივი ბიუჯეტის გასავალმა 150 მილიონი მანეთი შეადგინა. გაწეული ხარჯების 80 პროცენტზე მეტი მხოლოდ ხელფასებია. შემოსავლების შესრულების საქმეში შექმნილი მდგომარეობის გამო სოციალური აფეთქების თავიდან აცილების მიზნით გამგეობა იძულებული იყო ჩვენი წინადადებებით მიეღო განკარგულება რესპუბლიკური ბიუჯეტის კუთვნილი თანხების ადგილობრივ ბიუჯეტში ჩარიცხვაზე—47,8 მილიონი მანეთის ოდენობით. მხოლოდ ასეთი მოქმედებით შესაძლებელი გახდა საბიუჯეტო დაწესებულებათა მუშაკებზე ხელფასის გაცემა და სხვა გადაუღებელი დონისძიებების დაფინანსება. მძიმე ფინანსური ვითარების

ინფორმაცია

გაიმართა კონსტანტინე გამსახურდიას საზოგადოების ფუგდიდის რეგიონალური ორგანიზაციის საინიციატივო-კრებულის სხდომა.

რეგიონალური ორგანიზაციის გამგეობის თავმჯდომარედ არჩეულ იქნა პოეტი და მთარგმნელი რამე კალანდია.

გამგეობის თავმჯდომარის მოადგილედ პოეტი ზაპრ გამრბედავა.

საზოგადოების პასუხისმგებელ მდივნად მხანა სოტკილაშა.

გამგეობის სხდომას ესწრებოდა კონსტანტინე გამსახურდიას საზოგადოების ვიცეპრეზიდენტი, პროფესორი სოსო სიგუა.

მიუხედავად, საბიუჯეტო დაწესებულებათა ხელმძღვანელები და სოფლის გამგებლები აგრძელებენ იმ დაწესებულებათა მუშაკებზე 100 პროცენტით ხელფასების გაცემას, რომლებიც არსებული სიტუაციიდან გამომდინარე ფაქტიურად არ მუშაობენ, შრომის კანონმდებლობით კი მათზე შესაძლებელია გაიცეს ხელფასის მხოლოდ 2-3 პროცენტი, ისიც გარკვეული დროით.

ბიუჯეტის შესრულების საქმეში შექმნილ სინდრომებს ჯერჯერობით ვერ ვუპირისპირებთ საფინანსო განყოფილების და ბანკის დაწესებულებათა მუშაკების მხრივ ეკონომიკური მუშაობის გაუმჯობესების საგანგაშო ზომებს. არ ვატარებთ ცალკეული საწარმოების, ორგანიზაციების, კომპერატივების საფინანსო-სამეურნეო საქმიანობის დრმა ეკონომიკურ ანალიზს, ამ მხრივ მიმდინარე წელს საქმიანობის რადიკალური გარდაქმნა თუ გამოგვიყვანს მდგომარეობიდან.

ბიუჯეტის მხრივ კიდევ უფრო დაძაბული იქნება მიმდინარე წელი. მარტო პირველი კვარტალის ადგილობრივი ბიუჯეტი 115 მილ-

იონი მანეთის მოცულობითაა განსაზღვრული. კარგია, რომ მიმდინარე წლის ბიუჯეტის შედეგის დროს გათვალისწინებულია ადგილობრივი ინტერესები. მხედველობაში მავს ის ფაქტი, რომ რეგიონში შექმნილი დამატებული ღირებულების გადასახადიდან და მუშა-მოსამსახურეთა სამემოსავლო გადასახადიდან ანარცხი ადგილობრივ ბიუჯეტში დამტკიცებულია შესაბამისად 86 და 76 პროცენტი, ნაცვლად გასული წლის 9 და 34 პროცენტისა. ახლა მთავარია ქალაქისა და რაიონის სამეურნეო ორგანიზაციებმა პირველ რიგში უზრუნველყონ თავიანთ მუშაკებზე ხელფასების გასაცემად საჭირო შემოსავლების მიღება და ბიუჯეტში კუთვნილი გადასახადების ჩარიცხვა. საბიუჯეტო დაწესებულებათა ხელმძღვანელებმა კი გაითვალისწინონ ბიუჯეტში შექმნილი მწვავე დეფიციტი და თანხების ხარჯვის დროს მკაცრად დაიცვან მომჭირნეობის და უპირაითანობის რეჟიმი.

ზ. მიქაბაძე,

ქ. ფუგდიდისა და ფუგდიდის რაიონის საფინანსო განყოფილების გამგის მოადგილე.

წერილი რედაქციას

თავისი გეოპოლიტიკური მდგომარეობის გამო საქართველოს ხელისუფალნი მუდამ დამდგარან ურთულესი ალტერნატივის წინაშე. საკმარისია გავისყნოთ ალექსანდრე კახთა მეფის, თეიმურაზ პირველის, ერეკლე მეორის და სხვა მეფეთა ძალისხმევა პოლიტიკური ორიენტაციის განსაზღვრის საქმეში. ეს პრობლემა ყოველთვის მძაფრი პოლიტიკური და ფსიქოლოგიური კონფლიქტის საგნად იქცეოდა ხოლმე. ჩვენდა საუბედუროდ, ქვეყნის საერთო ვარაშში უბრველეს როლს შინაური განხეთქილება თამაშობდა, პირველობისათვის ბრძოლისა ქართველი დიდებულები საწორზე აგდებდნენ საკუთარი ქვეყნისა,

თუ ოჯახის ბედ-იღბალსაც, გადავხვდით ჩვენს ტრაგიკულ ისტორიას: თავთავისი კოშკებიდან უთვალთვალდებდნენ ერთიან ქართულ საქმეს ცალკეული მთავრება და

ეს რა სენია, ასე რომ გვარბევს?

ამით აფერხებდნენ სამშობლოს გაერთიანებას, მის წინსვლას. სწორედ ამ საერთო ეროვნულმა სენმა აღბეჭდა თაობათა მესხიერებაში ავბედითი ფორმულა: „ქართველს ქართველზე უკეთ ვერავენ ამარცხებლს“...

სამწუხაროდ, დღესაც თავს იჩენს ეს სენი. პოლიტიკურ-ძალთა შორის თანხმობის, ეროვნული კონსოლიდაციის მიღწევა პრო-

ბლემად გვექცა. ამიტომაც კიანურდება სამაჩაბლოს, აფხაზეთის უმტიკვენულესი საკითხების მოგვარება. მოჭარბებული ამბიციები და კარიერისტული ზრახვები ხდენ

ბა მიზეზი სხვადასხვა უბედურებებისა, რომლის ბოლომდე გაცნობიერება ზოგიერთ თანამედროვე ვაიპოლიტიკოსს უჭირს.

იმედია, ამ საზიანო ტენდენციებს თანდათან დაძლევენ საზოგადოებრივ სარბიელზე მოღვაწე პიროვნებები და უშუტრველი ძალისხმევით აღაღრძინებენ საქართველოს.

ვ. გულუა.

რამდენიმე აზვაციო

შიდიან სოლიდურ ფასად

იაპონიის სააგენტო კიოდო ცუ-სინის მტიციებით ჩინეთის ხელი-სუფლები სიკვდილმისჯილთა სხეულის შინაგან ნაწილებს—ღვიძლს, გულს, თირკმელსა და ა. შ. სოლიდურ ფასად, წინასწარი გარიგებით ტრანსპლანტაციისათვის ავ-ზავნიან სხვადასხვა ქვეყანაში—რა თქმა უნდა, განაჩენის აღსრულების შემდეგ. ჩინეთში კი წელიწადში სიკვდილით 5 ათასი კაცი მაინც ისჯება.

„რეპუბლიკა“

ლიტვას ეწვია

ლიტვის ოპოზიციის ლიდერის ვიტაუტას ლანდსბერგისის მიწვევით ჩეჩნეთის პრეზიდენტი დუდაევი ვილინუსს ეწვია. იგი შეხვდა სეიმის და უშიშროების სამსახურის მაღალი რანგის ხელ-

მძღვანელებს და განისილა ორმხრივი ურთიერთობების გაფართოების პერსპექტივა.

„მემოხილვალი“

მოითხოვენ ვალენსას გადადგომას

პოლონეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ლ. ვალენსამ სეიმის ზოგიერთ დეპუტატს ბრალად დასდო, რომ ისინი შეგნებულად არღვევენ მართლმწესრიგსა და ქვეყნის კონსტიტუციას.

ბოლო დღეების ამბებმა აიძულა პრეზიდენტი მიემართა პარლამენტის საიკერისათვის კითხვებით, რომლებზეც პასუხს მოეგლის აგრეთვე პოლონელთა საზოგადოება. ზოგიერთმა ოპოზიციურმა პარტიამ, რომელთა ლიდერები დეპუტატები არიან, ბოლო პერიოდში ფართო კამპანია გააჩაღა ლ. ვალენსას გადადგომის (დასასრული მე-2 გვერდზე)

საბარტეველთა
ქართული
ბიბლიოთეკა

ამ დღეებში საზოგადოების ცხოველი დაინტერესების საგანი გახდა საქართველოს ტრადიციონალისტთა კავშირის მემორანდუმი რესპუბლიკის პარლამენტისადმი. ეს არის ამ პოლიტიკური ორგანიზაციის მცდელობა და გარკვეული პრეტენზიაც საქართველოში შექმნილ პოლიტიკურ და ეკონომიკურ მდგომარეობას გაუკეთოს ყოველმხრივი ანალიზი, შემოგვთავაზოს კრიზისიდან ქვეყნის გამოყვანის საკუთარი გზა, მიმდინარე ანარქიული მოვლენების თავისებური ხედვა და ა. შ.

პირველ რიგში ტრადიციონალისტები პარლამენტის მუშაობის ნაკლოვან მხარედ თვლიან იმას რომ ხელისუფლება ადგას კონსტიტუციურ, ამჟამინდურ გადაწყვეტილებებს და არ აქვს შემუშავებული კრიზისიდან თავის დაღწევის ქმედითი პროგრამა.

მემორანდუმის ავტორებს მიანიჭიათ, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა უნდა შეფასდეს, როგორც სახელმწიფოებრიობის კრიზისი.

სხვა ანომალიურ სიტუაციებთან ერთად აღნიშნული კრიზისის გამოვლინებად მიჩნეულია სამოქალაქო ომი აფხაზეთში, კრიტიკული

ვითარება შიდა ქართლში, პოლიტიკური ქაოსი სამეგრელოში, დაძაბული სოციალური მდგომარეობა მთელს საქართველოში, დამსაშინებელი არსებული ზრდა, სრული სამართლებრივი ნიპილიზმი, ეროვნული იდეის გაუფასურების მზარდი ტენდენცია.

რეზონანსი

ნება მოგვხსი, ბოლომდე არ გენდოთ...

მემორანდუმის ავტორების დამოკიდებულება სახელმწიფო ხელისუფლების პრინციპისადმი ცალსახაა: ქვეყანაში ფაქტიურად ძალაუფლების ორი ცენტრი ჩამოყალიბდა: ხალხის მიერ არჩეული პარლამენტისა და ასევე ხალხის მიერ არჩეული ამ პარლამენტის თავმჯდომარისა. ყოველივე ამან კი იმთავითვე განაპირობა პოლიტიკური რეჟიმის კრიზისი.

წარმოდგენილ დოკუმენტში დაკვირვებით არის განალიზებული და შეფასებული საქართველოს ხელისუფლების მიერ აფხაზეთის, სამაჩაბლოს და საერთოდ კავკასიის პრობლემებისადმი მიმართული პოლიტიკა, მისი ნეგატიური მხარეები. მემორანდუმში ვკითხუ-

ლობთ: „საქართველოს ხელისუფლების კავკასიური პოლიტიკის კრიზისი მიზეზია ის პრინციპულად არასწორი პოზიცია, რომელსაც, ჩვენი აზრით, ადგას დღევანდელი მთავრობა. მას, როგორც ჩანს, მიაჩნია, რომ საქართველო უნდა იყოს რუსეთის კავკასიური პოლი-

ტიკის დადგომამდე უნდა შესთავაზოს კრიზისიდან გამოსვლისა და კონფლიქტის მოგვარების ყოველსადაც შესაძლებელია გეგმა. თავად კი მასალა არის პარლამენტის საკუთრების კანონპროექტების მთელი პაკეტი სახელმწიფო აღმშენებლობისა და რეფორმების რეალური

ქმედის „გადანახვა“ არ შეუძლებელია. არა და იმ დოკუმენტში უნდა მეტი თქმულიყო სახელმწიფო პოლიტიკის სტაბილიზაციის უცხოელ, უალტერნატივო მექანიზმებზე, რომლებმაც ძირითადად უნდა აგვაცილოს სახელმწიფოს რღვევის საშიში პროცესი.

კიდევ ერთი ასეთი შენიშვნა გვექნებოდა მემორანდუმის ავტორთა მიმართ: კეთილი, ბატონებო! ამ თქვენი პოლიტიკური პლატფორმის ჩამოყალიბებით გარკვეულ სამსახურს უწევთ ერს და ხელისუფლებას. მაგრამ ხომ არ აჯობებდა უფრო ადრე გაგვეთვინათ ეს? მანამ, სანამ კატასტროფის ზღურბლს არ მიუახლოვდებოდა ქვეყანა? დამერთმა ქნას, ისტორიის, ბედისწერის მიერ ქართველთა სახსნელად „გამოყოფილი დრო“ იქცეს იმ სტაბილურ და საიმედო მონაკვეთად, რომლის ფარგლებში მოხერხდება უქვემარტესი სახელმწიფო პოლიტიკის გამოუმუშავება და განხორციელება ჩვენი ტრადიციული ქვეყანაში. და ამ პოლიტიკის ჩარჩოებში გაცხადებულ იყოს თქვენი მემორანდუმის ფუნქციონალური დებულებების მართებულობა.

პ. თელია.

გაზეთი „რესპუბლიკის“ ფურცლებზე

რუსეთი იმედს არ კარგავს

4 თებერვლის გაზეთ „რესპუბლიკაში“ გამოქვეყნებულია თემურაზ ფაჩულიას წერილი სათაურით: „საქართველო და რუსეთი“, რემელშიაც ამ ორი ქვეყნის ურთიერთდამოკიდებულება აქსიოლოგიური თვალთახედვით არის განხილული. სტატიაში საინტერესო მოსაზრებებია გამოთქმული საკვლევი პრობლემის ირგვლივ.

ვფიქრობთ, ამ სტატიის თუნდაც ამ მცირე ფრაგმენტშიც მკითხველი იგრძნობს საკითხის ორიგინალური რაჟურსით გაშუქების ცდას:

...ის, რაც არა აქვს რუსეთს, საქართველოსათვის მოჭარბებულად უბოძებია განჩენს. საქართველო რუსეთის ანტიპოდი, მისი საპირისპირო პოლუსია. საქართველო პერსონალიზმის, მამაკატრონობის, ეროვნულობის, მიწიერების ქვეყანაა, ქართული კულტურა ისეთ ღირებულებებს ეყრდნობა, რუსული სინამდვილე რომ მოკლებულია. ქართული კულტურის ამოსავალი ღირებულება პიროვნობის, პერსონაა, ანუ კი ყმა. კი ყმა მოაზროვნე მონადაა, რომლის ცხოვრების წესიც ჩუქებია. ის თავისი მუდმივი თვითდათობა, თვითგანსხვისება მოყვასისა და ქვეყნის სასარგებლოდ. კი ყმის ყოფიერების წესი სიყვარულია. ეს სხვა არაფერია, თუ არა მზაობა თვითდათობისა და სიკვდილისათვის. ვინც გიყვარს, მისთვის მზადა ხარ თავი გასწირო, ენაცვალო. კი ყმა საკუთარი ქვეყნის, მოძ-

მეების, შეიღების, მშობლების მონაცვალა. მონაცვალე მცველს, დარაჯს ნიშნავს. ის, ვინაც ჩვენს ნაცვალად იღებს დარტყმას, ჩვენ გვიცავს. რაიმეს დაცვა მამაკატის, ვაჟკაცის ფუნქციაა. მამაკაცი თანაბრად დარაჯობს წარსულს, აწმყოსა და მომავალს. წარსული მხოლოდ ის არაა რაც იყო, ის ახლაც არის და მომავალშიც იქნება. ფენომენი კი, თანაბრად რომ მოიცავს დროის სამსავე განზომილებას, ერთი. კი ყმა კი ერთი ებგურია, მისი მცველია...

ქართველის ამგვარი ერთგულება, მამაკატური სიჩაუქე, ერთგული დაძაბულობა, მიწიერება ანდამატივით იზიდავს რუსულ სულს. იგი მონუსხულივით შესცქერის კი ყმას. მას ერთი მწვეული სურვილი ჰქვავს—როგორც გაითავისოს, დაისაკუთროს ეს უცხო ფენომენი. როგორც მაგნიტის საპირისპირო პოლუსები ის-

წარაფვიან ერთგუთისაკენ, ისე ისწრაფვის რუსეთი საქართველოსკენ, ამ საოცნებო და ეგზოტიკური მამრისაკენ. ვერც მონღოლმა, ვერც გერმანელმა, პოლონელმა თუ ებრაელმა ვერ დაიპყრო რუსეთის გული. ყოველ მათგანს რუსეთი საკუთარი მიზნების მისაღწევ საშუალებად მიაჩნდა. რუსეთი კი ვერ იტანს, როდესაც მას საშუალებად იყენებენ. იგი ქვეყნობიერად, ინსტიტუტურად გრძნობს, რომ მხოლოდ ქართველი მამრის ნება და გონი მოემსახურება მას უანგაროდ, უღალატოდ.

სწორედ ქართულმა და არა სხვა გონმა შთაბერა რუსულ სახელმწიფოს უზარმაზარი იმპერია ული ძალმოსილება. ქართულმა რკინის ნებამ გამოკვეთა მეოცე საუკუნის რუსული ზესახელმწიფო, რომელსაც პრეცედენტი არ მოუპოვებია მსოფლიო ისტორიაში. დღეს ამ სახელმწიფოს ჩვენს თვალწინ ეღება ბოლო. მაგრამ რუსეთი იმედს მაინც არ კარგავს. თავის ხელახალ აღორძინებასა და მოღონიერებას იგი არაცნობიერად კვლავ ქართულ ნებას უკავშირებს. სანამ რუსეთს ამის იმედი აქვს, მანამ იგი საქართველოსთან ლაციცს თავს არ დაანებებს.

პროფესიის სიზლი

სიცოცხლეს გიმაღლით,

ექიმო...

ამას წინათ რამდენიმე პაციენტი გამეცნო, რომლებიც კმაყოფილი იყვნენ ექიმ არნოლდ ჭიანავას პროფესიონალიზმით და გულისხმიერებით.

მიყვავი კვალს და გავიცახი იგი, ზუგდიდის ქალაქის მოზრდილთა პოლიკლინიკის ქირურგიული კაბინეტის გამგე, ექიმ-ორდინატორი.

—1965 წელს ოქროს მედალზე დავამთავრე ქალაქ ზუგდიდის მეოთხე საშუალო სკოლა, სამედიცინო განათლება მივიღე მოსკოვის პირველ სამედიცინო ინსტიტუტში. იმ პაციენტების მიერ ჩემი ქება ცოტა არ იყოს გაზვიადებულად მიმჩნია. ვინაიდან ექიმი რომ თავისი საქმის პროფესიონალი უნდა იყოს, კეთილი და უანგარო ეს არახალია—გვითხრა მან.

მას ბევრი ოპერაცია აქვს გაკეთებული. ვინ უწყის აი, უკვე მერამდენედ დაამარცხა სიკვდილი. მის სახელზე მოსული ბარათებაც ასე იწყება: „ჩემი „შვილის სიცოცხლეს თქვენ გიმაღლით, ბატონო არნოლდ...“

ჩვენი ექიმები ამ რთულ პირობებში, როცა არც თანამედროვე აპარატურა გვაქვს და არც წამალი იშოვება, ხშირად მართლაც სასწაულებს ახდენენ. ვინ იცის, რამდენი ადამიანისათვის დაუბრუნებიათ იმედი, რწმენა, სიცოცხლე... —ბატონო არნოლდ, საშინოა ოპერაცია? —ვეკითხები ხალგაზრდა დასტაქარს.

—ვთვლი, რომ თუკი პროფეს-

იონალიზმი გვეყოფნის, ოპერაცია არ არის საშიში. უფრო რთული, პერიოდი ოპერაციის შემდეგ იწყება. წვრილმანებისაგან შეიძლება სერიოზული დაავადება ჩამოყალიბდეს. ჩირქი ვერაგია, ამიტომ ექიმის პასუხისმგებლობა ორჯერ უფრო მაღალია.

—ახალს არაფერს გეტყვი, თუკი აღვნიშნავ, რომ ჩვენთან წამლებით და მედიკამენტებით მომარაგება, რბილად რომ ვთქვათ შეზღუდულია, მაგრამ იგივე წამლებით და მედიკამენტებით უსიკრებელიად ჩარჩ-ვაჭრობენ „საკოლმეურნეო ბაზრის“ დახლებზე და არაფერია გამკითხავი. ეს პრობლემა რომ მოგვარდებოდეს, საწუწუნო არაფერი გვექნება.

—ორი ათეული წელია ექიმი ვარ, და ვთვლი, რომ საქმის ცოდნასთან ერთად ექიმი ფსიქოლოგიც უნდა იყოს, იმის კვალობაზე, თუ როგორი ბუნებისაა ჩემი პაციენტი, ხან მკაცრი ვარ და ხან ლმობიერი, თუმცა ბოდვის მოხდა ან მოფერება საქირობის შემთხვევაში აუცილებელია.

—მთავარია, არ გადაუხვიო პიოკრატეს ფიცს, გიყვარს შენი პროფესია. მაშინ შეუძლებელი არაფერია, აღიარებაც და ნდობაც არ დივიანებს...

...შემდეგ ბატონი არნოლდი მაცვება იმ ოპერაციაზე, რომელიც დღეს უნდა გააკეთოს, და ჩქარობს, რადგან ავადმყოფები ელოან. როგორც იმედს. კაცს, რომელიც კველავს გააკეთებს მათი სიცოცხლის გადასარჩენად...

თ. როგავა.

(დასასრული)

მოთხოვნებით, რომელსაც ბრალად სდებენ წარსულში სპეცხაზხურებთან თანამშრომლობას.

„საპარტიველოს რესპუბლიკა“

ჩაფრინდა შარლ აზნაური

გუშინწინ საღამოს ერევანში პარიზიდან ჩაფრინდა თვითმფრინავი ჰუმანიტარული დახმარებით, რომელსაც თან ახლდა ფრანგი მომღერალი შარლ აზნაური, მისი ჩამოსვლის მიზანია იმ 30 ტონა მედიკამენტებისა და ბავშვთა კვ-

ბის მასალების განაწილების დარეგულირება მოსახლეობას შორის, რომელიც საფრანგეთის მთავრობამ გადასცა სომხეთის მოსახლეობას.

„ივერია ექსპრესი“

ახალი ჟურნალი

ქართულ პერიოდულ პრესას კიდევ ერთი საინტერესო გამოცემა შეემატა. გამოიცა მთარგმნელობითი ჟურნალი—„ახალი თარგმანები“. მასში შეხვდებით მიწვეულ მონტენის „ცდების“ ბაჩანა ბრეგვაძისეულ თარგმანს. ზურაბ

კიკნაძის მიერ თარგმნილ „ასურულ ლოცვებს“. სერგეი ავერიცევის უსათაურო ლექსს, თარგმნილს თამაზ ჩხენკელის მიერ, პერ ლაგერკვისტის მოთხრობას—„ლიფტი, რომელიც ჯოჯოხეთში ჩაეშვა“,—თარგმნილს შვედურიდან ბაკურ სულაკაურის მიერ. იუსტინას მარჩინკიავიჩის ლექსს—„ღამის დარაჯის“ მონოლოგი“ (თარგმნილი ჭემალ აჩიავილის მიერ). ალბერ კამიუს პიესას „გაუგებრობა“ (თარგმანი ფრანგულიდან პაატა ჭავჭავიძისა) და სხვა ნიმუშებს.

„მაშული“

უკანასკნელ წლებში ქართული კულტურული საზოგადოების გარკვეულ წრეებში მომწიფდა ახალი ზუგდიდის უმაღლესი სასწავლებლის გახსნის თაობაზე. ამ პროცესის ერთ-ერთი უპირველესი გამოხატულებაა პროფესორების — გრიგოლ ხვიციანი, ჯემალ პაპუკორიას და მათი თანამშრომლების ძალისხმევით ზუგდიდის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტის დაარსება.

ცივული გასივრცელები წინასწარ შეუძლებელია, მაგრამ ზოგიერთი სურვილი ასე წარმოგვიდგება: 1. უნივერსიტეტს აუცილებლად უნდა ეწოდოს ლ. ქიანელის, კ. სალიას, ი. ვეკუას, კ. გამსახურდიას, შ. დადიანის, გ. რობაქიძის, გალაკტიონ ტაბიძის, ან სხვა გამოჩენილი მოღვაწისა თუ მწერლის სახელი; 2. საჭიროა გაუმჯობესდეს პირობები კუთვნილი ზუგდიდის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტის დაარსებას.

კუთვნილი ზუგდიდის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტი მნიშვნელოვან წილს შეიტანს მეცნიერების, კულტურისა და პოლიტიკის განვითარებაში. ზუგდიდის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტის მეცნიერული აზრის განვითარებისათვის კი სასიცოცხლო მნიშვნელობა ენიჭება სათანადო მატერიალურ-ტექნიკურ ბაზას. აქედან გამომდინარე, სასწავლო-

პროგნოზი
„პროტესტს კუცხადებს!“
„საქარის“ ზუგდიდის განყოფილებასთან, რომელსაც ადრე „სოიუზპეჩატ“ ეძახდნენ, ჩვენი ქალაქის თითქმის ყველა მოქალაქეს, უხეშად რომ ვთქვათ, ნებისმიერ წერა-კითხვის მცოდნეს ახლო ურთიერთობა აქვს. ამ დღეებში, კავშირგაბმულობის სამინისტროს მიერ მიღებული ბრძანების შედეგად, მრავალ საზრუნავთან ერთად სატივარიც გაუჩნდათ განყოფილების თანამშრომლებს. აი, რა გვითხრა „საქარის“ ზუგდიდის განყოფილების გამგე ია ბაბათილიამ:

ფიქრები უნივერსიტეტზე

ტეტის დაარსება. უნივერსიტეტის მომავალი, სავარაუდებელი სახელოვანი ტრადიციების სათავეებთან დადგენენ პერსპექტიული მეცნიერები და პატრიოტები: გონელ არახანია, მურმან არდია, ენვერ არველიძე, მამანტი პაპკორია, გობრონ ჯახია, გიორგი ფიფია და სხვები.

გასათვალისწინებელია, რომ ახლადგახსნილი ზუგდიდის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტი, რომლის რექტორია პროფესორი გრიგოლ ხვიციანი, განუყოფელი უნდა გახდეს ქალაქ ზუგდიდისა და მისი რეგიონის ისტორიისაგან. მან არაერთ განსაცდელს (იგულისხმება, საბაზრო ეკონომიკის შექმნის დროები და სხვა პრობლემები) უნდა გაუძლოს და თავისი გადაწყვეტილი სიტუაცია თქვას ქალაქის კულტურული დაწინაურების დაჩქარებაში.

ზუგდიდის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტი ავტონომიური უმაღლესი სასწავლებელია. ეს გამოკვეთილია არამარტო საუნივერსიტეტო თვითმმართველობის საყოველთაოდ აღიარებული ფუნქციების მისთვის მინიჭებაში, არამედ სრულ დამოუკიდებლობაში სახალხო განათლების სამინისტროს ადგილობრივი განყოფილებისაგან.

ცხადია, ამ პერიოდისათვის უკვე გაკეთებული გარდა, ახლადშექმნილი უნივერსიტეტის ყველა მოსალოდნელი სიკეთის პრე-

დაგოვიერი კადრების მომზადების ხარისხის ამაღლებისათვის. ამავე დროს დაბალი კვალიფიკაციის მქონე მასწავლებლების უმცირესი პროცენტის წარმომადგენლებმა სტუდენტებთან ზოგიერთი ყოფილი ბოლშევიკური პედინსტიტუტის სულიკვეთების დანერგვის ნაცვლად მწერა მიაპყრონ თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტს და მისი საუკეთესო ტრადიციების მაქისცემას უგდონ ყური; 3. აუცილებელია შეიქმნას ახალი დარგობრივი სამეცნიერო ლაბორატორიები. თუ შესაძლებელია, გაიხსნას ახალი ფაკულტეტები და კათედრები; 4. საჭიროა მოწინავე კაპიტალისტურ ქვეყნებში მიმდინარე ჰუმანიტარიაციის საერთო „ორკეტრში“ ჩართვა; 5. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მაგალითზე, ჩამოყალიბდეს ახალგაზრდა მწერალთა წრე, რომელიც კოორდინაციას გაუწევს სტუდენტთა და ახალგაზრდა პედაგოგთა ლიტერატურულ-მხატვრულ, შემოქმედებით საქმიანობას.

იმ მიზნით, რომ ზუგდიდის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტი მართლაც გახდეს საქართველოს ერთ-ერთი საინო კუთხის, სამეგრელოს უნივერსიტეტისა და კულტურულ-ინტელექტუალური ცენტრი, აუცილებელია მიენიჭოს სახელმწიფო სტატუსი. ვფიქრობთ, სახელმწიფო სტატუსის ში-

სამეცნიერო პროცესის წარმატება მნიშვნელოვანწილად იქნება დამოკიდებული სახელმწიფო დაწესებულებათა და კერძო მეცნიერთა კეთილსმყოფლობაზე. ვფიქრობთ, ამ მიზნით საჭიროა ჩამოყალიბდეს ზუგდიდის უნივერსიტეტის შტრუხველთა კომიტეტი ან საბჭო, რომლის წევრებიც გახდებიან ცნობილი საზოგადო მოღვაწეები, ბიზნესმენები და შემძლე ფირმების, კონცერნების, ასოციაციებისა თუ გაერთიანებების ხელმძღვანელები.

ცნობილია, რომ ჰუმანიტარიაციის ძიება ადამიანის სულის თვისებაა და ეს პროცესი მას უსათუოდ უნერგავს მოყვანისადმი სიყვარულს. ამიტომ, მუდამ უნდა გვახსოვდეს, რომ სავალდებულოა ცოდნის მიცემასთან ერთად გრძნობათა აღზრდაზე ვიფიქროთ. სიყვარულით უნდა აღვზარდოთ სტუდენტები და იგივე ვასწავლოთ მათ. განსაკუთრებული მნიშვნელობა უნდა მიეცეს სტუდენტთა ქრისტიანულ აღზრდას, მათში იმ მორალური თვისებების ჩამოყალიბებას, რომელიც უნდა ახასიათებდეს საერთოდ მართლმადიდებელ ქრისტიანს.

და ბოლოს, პრობლემა სხვაც ბევრი აქვს ზუგდიდის დამოუკიდებელ უნივერსიტეტს, მაგრამ ჯორდანო ბრუნოს სიტყვებით რომ ვთქვათ, „არ არსებობს დაბრკობება, რისი გადალახვაც შეუძლებელი იქნება შრომით“.

ნუგზარ გულმორღავა.

დავით გურამიშვილი — 200

გამომცემლობა „ხელოვნება“ ყოველთვის გამოირჩეოდა თავისი ორიგინალური და ბრწყინვალე გამოცემებით, რომელთაც მრავალჯერ უსახელებიათ უპირველესად საქართველო. ერთ-ერთ ასეთ გამოცემას განეკუთვნება საზღვარგარეთის ბაზაზე — თუგოსლავიის ქ. ლიუბლიანაში დაბეჭდილი გამოცემლობების „მისტეცტვოსა“ და „ხელოვნების“ მიერ ერთობლივად გამოცემული საოცარი სილამაზის ორტომეული — „დავითიანი“ და ფოტოაქომა „მრუდის საწუთროს ტრიალი“.

რომელიც მიეძღვნა დიდი ქართველი პოეტის დავით გურამიშვილის დაბადების 275-ე წლისთავს. ბრწყინვალედ არის გაფორმებული ორივე ტომი. ფოტოაქომა „მრუდის საწუთროს ტრიალი“ თავისებური ილუსტრაციაა დავით გურამიშვილის უკვდავი პოემისა „დავითიანი“.

ოქტომბერში შესრულდა დავით გურამიშვილის გარდაცვალების 200 წლისთავი და შეუძლებელია ორიოდ სიტყვით არ მოგვეხსენებინა ის ადამიანი, რომელმაც თავისი განუმეორებელი ფოტომასალებით ამ წიგნს უკვდავება ნაპებრა. ეს გახლავთ ამ წიგნის

ავტორი და მხატვარ-გამფორმებელი, უკრაინელი ხელოვანი — ევგენი დერლემენკო, უზომოდ მეყვარებული საქართველოსა და ქართველ ხალხზე. მათი ერთგული, რაც მან ამ წიგნის გამოცემის შემდეგაც არაერთხელ დაამტკიცა.

რა თქმა უნდა, ჩემი მხრივ მისი ნაღვაწის ორიოდ სიტყვით

თავისებურად შევხმანებოდით დიდი დავით გურამიშვილის სსოვანს, მის უკვდავ შემოქმედებას. უფრო სწორად ტრაგიკული ხვედრის პოეტის უკრაინასთან მიმართების თემას.

ზუგდიდის დიდი ქართველი მწერლის იუბილეს. მკითხველს ვთავი-

„და ვერ ვაპოვებ, ამაოა სოფელი...“

მოსხენიება სულაც არ არის ევგენი დერლემენკოს, ამ სასწაულმოქმედი ხელოვანის უდიდესი ლეაწლის ამომწურავი შეფასება, მაგრამ ეს მცირედიც კი, გულწრფელად ნათქვამი, გამოხატავს მისი ნიჭისადმი ჩემს უდიდეს თაყვანისცემას და უკრაინელი და ქართველი ხალხის უწყვეტ მეგობრობას.

ამ სტრიქონების ავტორი გახლავთ სანდრო ჯავახიშვილი, რომელიც მოგვითხრობს „წიგნის სამყაროს“ კორესპონდენტი ჯილდა გორდამე. ამ გულში ჩამწვდომმა სიტყვებმა აღვიძრა სურვილი ჩვენც

ვაზობთ მცირე ამონარიდს სათავეანებელი პოეტის უკრაინასთან ურთიერთობის ისტორიიდან: ვახსენებთ უკრაინას და ჩვენს წინ ცოცხლდება დავით გურამიშვილის სახე. გვა ლამისყანიდან ზუბოვიისაკენ — გოლგოთას გზა.

იქ, ნოვოელიცაში, უკრაინელი გულისმებში გათოხილ სულს უთბობენ მამულიდან გადახვეწილ პოეტს. ზუბოვიასა და მირგოროდს შორის გაწოლილ მტვრიან შარავანზე პოეტს სამშობლოს ცა და ვაზის ტირილი ელანდება. აჩრდილივით თან სდევს შიში იმისა, რომ არ ეღივსება

საუბრის დასაწყისშივე მინდა გითხრა, „საქარის“ ზუგდიდის განყოფილების ოცდაცხუდითა-საშაროული პროცესის კუცხადეით კავშირგაბმულობის სამინისტროს 16 იანვარს მიღებული იძიების გამო. ვთვლით, ითიანება უფრო და საფის აქუსწავლელად მიღებული. საქვე ია გაილავთ, რომ „საქარის“ ზუგდიდის განყოფილება ქლების ძახილზე სამეურხეო ახგაროზე მყოფი, დამოუკიდებელი, სახელსუფოსთვის ომგეიიიი უკუელი გასლავთ. ხეშოთაისეები იძი-კულუების იედეგად განყოფი-კუკუკუკუ კავშირგაბმულობის რაიონულ კვანსს. რაც იქვეს თელ ოიგ სირთულეებს ჩვენს საქმიანობაში. რეორგანიზაციის მიზეზი განყოფილების არა-ონტაბელურობაა. რას-კე თავისთავად, ჩვენგან დამოუ-კიდებლად თავისი გამომწვევი მიზეზები აქვს. კავშირგაბმულობის სამინისტრო თვლის, რომ არარენტებელურობა უკრნალ-გაზეთებზე ფასების ზრდამ და ამდენად მასვე ხელიისომწერთა რაოდენობის შემცირებამ გამოი-წვია. ეს შეიძლება გამართლებული იყოს რესპუბლიკის სხვა რე-გიონისთვის, მაგრამ არა ზუგდი-დისთვის. ვიმეორებ, არა ზუგ-დიდისა და ზუგდიდელისთვის. რადგან მათი უპროვლსობა, რაც არ უნდა ძვირი იყოს პრესა, პურს არ იყიდის, ლუკმას დაი-კლებს და გაზეთს შეიძენს. და თუ მაინც შეინიშნება ჩვენთან ხელ-ძომწერთა სიმცირე, ეს დროები-თმა არასტაბილურობამ, დეტარ-ების სისტემატურმა შეფერხებამ გამოიწვია. მინდა იცოდნენ ზუგ-დიდელმა მოქალაქეებმა, ჩვენი ქალაქის კუთვნილი უკრნალ-გა-ზეთები უკვე თვეებია სენაკში იყ-რება და იძარცვება. თხუთმეტ-დღეში ერთხელ ძლივს ვახერხ-ებთ პრესის შემოტანას საწვავის უქონლობის გამო. მევალბოდა და ცდაც არ დამიკლია: ვის არ მივმართე, ვის არ ვთხოვე დახ-მარება. კავშირგაბმულობის მი-ნისტრს არაერთხელ ვაგუგზავნე შეტყობინება არსებული მდგო-

მარეობის შესახებ, მაგრამ ამა-ოდ..

გასული წლის მაგალითით შე-წუხებულმა და შეძინებულმა მო-ქალაქეებმა, ვაი, თუ კვლავაც დაეკარგოთ ძვირადღირებული ქულისა-გაზეთები, თავი შეიკა-ვეს ხელმოწერაზე. ზემოთ მოგა-სსენეთ, ჩვენს სამეურხეო ახგარ-იძე ვართ, ამდენად თელს იკეის სიძლიერეს ხელმოწეული კე-ხილხეხ. განყოფილების არარენტა-ბელურობის მიზეზით ბრძანებუ-ლების თანხმად რაიონულ კვან-სთან შეერთებამ ჩემი თანამშრო-მლები, წლების მანძილზე ნელ-ვაწი, მაგრამ ჯერ კიდევ არასაპ-ენსიო ასაკის ხალხი სამსახურისა და ლუკმა პურის ფულის გარეშე დატოვა. წაოთუდგეველია, კის აძლევს-ხელს ამდენი უმუშევა-რი? ჩვენი სტრუქტურების დამ-სავრეგავს, დათი-სეების ქუჩაში უხეუგემოდ გაყრას, ვგონებ, აჯო-ბებდა სამინისტროს და მათ ვის-აც ეს ევალბათ, ყოველთვის უ-ად გარკვეული ოდენობის საწვა-ვი გამოეყო ჩვენთვის. უკრნალ-გაზეთების შეუფერხებლად შე-მოტანით კი ხელმოწერებასაც დავიბრუნებდით და... სახელმწი-ფოსაც მნიშვნელოვან მოგებას მივცემდით. რაც ჩვენს განყო-ფილებაში ხდება ხომ დროები-თია? თუ ქალაქში ცხოვრება ჩვე ულებრივ კალაპოტს დაუბრუნდა „საქარის“ სამი თანამშრომელი შეძლებს კი ათასობით ხელმოწე-ერის მომსახურებას? ადრეულ წლებში, აი, თუნდაც შარშან მა-თი რაოდენობა 49000 სუარ-ბობდა.

სასიამოვნოა, რომ ჩვენს სატ-კივარზე თქვენი გაზეთის საშუა-ლებით მოუთხრობთ საზოგადოე-ბას, მინდა, ისიც იცოდეთ, სერიოზულ ბრძოლას ვაპი-რებთ ჩვენი ინტერესების დასაც-ავად. საპროტესტო განცხადებით მივმართეთ კავშირგაბმულობ-ის სამინისტროს, სახალხო ფროტს... უკიდურეს შემთხვე-ვაში კი საპროტესტო აქციასაც მოვაწყობთ...

ესაუბრა ნ. მონიძე.

ოდა შიო მღვიმეში დამარხვა. და მისი საბოლოო ძვალთშესალაგა აქ, ხორლოს ლერწმინაზეში გა-ითხრებოდა: „ჩემი სიკვდილი თუ მოვა მართლად, უნდა ვიცოდე სახება მისი, ის უნდა იყოს ზე-დმეტად სათნო და თავწაყრული სამშობლოს ნისლით“.

რით მოადგნენ დავითს, შინ სა-ქართველო შემოდის აგრე და ვაშლის ხეზე მისი ჰყვავის... და დღეს მადლობას ვუთხნებ-ით უკრაინას იმ დიდი სიბოხს გამო, დავით გურამიშვილს რომ მიაგება. მადლობა შენც, უებრო მამულიშვილის წმიდა აჩრდილო სიყვარულით გაწმენდილი და ამა-ალღებული კმუნვისათვის, ჰუმბ-არითად დავითისეული უნაპირო სიბრძნისათვის, რომლითაც წუ-თისოფლის სიმუხთლეს და სიმ-რუდეს გადააბიჯე და მომავალ თაობებს ჭირთათმენის ომხიანი სიტყვა გადმოგვცაზე.

ჯ. თაღია.

გაზეთი „ოდისი“ რედაქციას

ქ. შუგლიძის რეგიონალური საკულტურული საზოგადოება „ს. ვისის“ წევრები ხანის ვუტკრით ქალბატონი ლამიზა ფირცსელავას წინააღმდეგ „ქ. ლ. ქის საკულტურული დღის“ დაქვემდებარებაში (გაზეთი „ოდისი“, 4 თებერვალი, 1988 წ. „რამ გავიცოცხლა გული“?)

საზოგადოება „ს. ვისის“ მზად არის ნებისმიერ დროს და ნებისმიერ შემთხვევაში დადგეს ჭეშმარიტ ზუგდიდელურა გვერდით და აქტიური მონაწილეობა მიიღოს ქალაქის დასუფთვაში, სიტყვა საქმედ უნდა იქცეს.

იხილეთ, სემოთ გამოთქმული აზრი არც ქალაქის განვითარებას, არც კონსტრუქციულ განვითარებას და არც სხვა სასახურს, ვინაც ევალება ქალაქის დასუფთავება, არ დარჩება ყურადღების სიღრმე. თუ ისინი დროულად გაუკეთებენ ორგანიზებას „საინტერესო დღეს“ მთელი ზუგდიდი მათ გვერდით დადგება.

ზუგდიდის რეგიონალური საკულტურული საზოგადოება „ს. ვისის“ სახელით:
მადლიან მამაცარია;
ნათქვამი გემოია;
მზიური ძაბარცხაწლია...

სამაღლოვანი

ქოლუქვივა შუბა ივრძნო

ამ სიღუბნის უამს პურის— არსებობის უმთავრეს წყაროს იმედის თვალთ შეპყრებს ყოველი ჩვენგანი. მაგრამ გულგრილი აღმზინების მიერ რაიონის პურკომბინატი არაერთხელ იქნა

ხელყოფილი, რის გამოც რამდენიმე თვე პური არ ცხვებოდა. ერთგული გვარდიის ჯარისკაცების ერთმა ნაწილმა იკისრა პურკომბინატის დაცვა და საწარმოს მთელმა კოლექტივმა შეება

ივრძნო. მდგომარეობა საგრძნობლად შეიცვალა, საწარმო მთელი დატვირთვით მუშაობს, საქმისაღმდეგ შეგნებულ დაპყრობებს ბულებით მთლიან კოლექტივს მაღლობას იმსახურებს კამბიტანის ფარცვანის განყოფილება.
მ. ზუგდიდი,
რაიონის პურკომბინატის დირექტორი.

რ მ გ ზ ა შ ა კ ა

განუყოფილმა სენმა კიდევ ერთ კაცურ კაცს, ხაღ ზუგდიდელს წართვა ღამაში სიცოცხლე. ტექნიკური იატელებსების რიგის გამოკლდა ჩინებული ინჟინერ-პოლიგრაფისტი, შესანიშნავი სპეციალისტი, როსელიც მთელი თავისი შეგნებული სიცოცხლის მანძილზე ერთგულად ემსახურებოდა სამხრეთურ ქალაქს, ღვიძლ ხალხს, რთულ და პაუხსაგებ სასტამბო საქმეს.

ისა და ქართული შრიფტის სიყვარული მას მამამ — შურნა-ლინტური მოღვაწეობითა და პატიოსნებით ცნობილმა ქიროვნებამ დაიწყო ფაფავა ჩაუნერგა. ბატონი რეზოს ოცდათერთმეტწლიანი შრომითი გზა — ეს გზა სტამბის ცინკოგრაფის შეგნდობიდან, ინსტრუქტორ-ლინტისტიდან ზუგდიდის პოლიგრაფიული საწარმოო გაერთიანების მთავარი ინჟინრის თანამდებობამდე ამ პოსტზე იღვწოდა იგი უმაღლესი პოლიგრაფიული განათლების მიღების შემდეგ — 1977 წლიდან სიცოცხლის უკანასკნელ დღემდე. იგი იყო უაღრესად კეთილ-სიამაი პიროვნება; ახალბედა პოლიგრაფისტთა დამკვიდრებელი, უდალბატო მეგობარი,

სწავისი ლისინა და ქირის გამ-წიარებელი, თავმდაბალი, ხელ-სური სიმღერების დიდი ტრფია-ლი, საერო საქმის გულშემატ-კივარი, ძლიერ შეგნოდა ალა-ლი, თბილი გაღიხება, მაგრამ ვაგლახ, რომ ბოლო დროს თვა-ლაათვივ ანდა საქვეყნო თუ სარადული ჭმუნვისა და სევდის დალი.

იავადმყოფა ორ თვეს, ორმო-ცდახვიდმეტი წლისა გარდაიც-ვალა. ასეთია წუთისოფელი... მარადისობაში გადასულს მი-ყვება სინაწული გულისგამსე-რი გრძნობა და გულწრფელი ცრემლი. განსვენოს და იხაროს მისმა სულმა უკუნითი უკუნისამდე. მამობრძენის ზაზუმი.

ჭ რ თ ს ი ლ ა დ, ტ რ ი ქ ი ნ ე ლ ი ა

ნა მ ი გ ი მ ა რ ი შ ა შ მ ა რ ი მ ა ლ ლ ო რ ი ს ხ ო რ ც ს

ტრიქინელოზი მწვავედ მიმდინათე საშიში სენია, რითაც ადვილად ავადდებიან როგორც გაოულო, ისე შინაური ცხოვე-ლები. მისი გამომწვევია პარაზი-ტული ჭია — ტრიქინელა. ზრდა-სრული ტრიქინელები ადამიანისა და ცხოველის ნაწლავში ცხოვრ-ობენ, ხოლო მათი მურები (ლარ-ვები) კუნთებში, დაავადება ვოცელდება შემდეგნაირად: ად-ამიანი შეჭამს რა უმ, ნაკლებად იონარულ, ან ცუდ-დ შემწვარ ტრიქინელოზით დაავადებულ ღორის ხორცს, ავადდება ტრი-ქინელოზით, ღორი ავადდება იმ შემთავებაში, თუ იგი ტრიქინე-ლოზით დაავადებული მღრღნე-ლების ან სხვა ცხოველების ლე-შით იკვებება.

იღვა. სრულიად უპატრონოდაა მიტოვებული, როგორც ქალ-ქად ისე სოფლად ნავაყურე-ლები. ისინი შემოუკავებელია და ხაგავი ყრება მიძობხეულად, რასაც ეტანებიან ღორები და არაა საშიშროება. გავრცელდეს არა მარტო ტრიქინელოზი, არა-მედ სხვა საშიში ინფექციური დაავადებებიც.

ყურადღება უნდა გამახვილ-დეს იმ კოპერატივების საქმიან-ობაზეც, რომლებიც მომხმარებ-ლებს მწვადით, ხისკალით, პრიმ-იტულიად გამოყვანილი კუპატით უმასპინძლებიან, არ არის გამო-რიცხული, რომ ამ კოპერატივ-ებში შემთხვევით მოხვდეს ნა-ვაყურელები გასუქებული ღორის ხორცი, რომელიც არ არის ვეტ-ერინარულად შემოწმებული.

ადამიანის, ან ცხოველის ნაწ-ლავში მოხვედრილი ტრიქინე-ლები მურები თავისუფლდებიან კასულებისაგან და ორი დღის შემდეგ იქცევიან სქესმწიფე ფორმებად. 6-7 დღის შემდეგ ტრიქინელები შობენ ცოცხლ ლარვებს. (ერთ ტრიქინელს შე-უძლია შობოს 2000 ლარვა) და 9-10 დღის შემდეგ ნაწლავებიდან კუნთებში გადადიან.

ყურადღება უნდა გამახვილ-დეს იმ კოპერატივების საქმიან-ობაზეც, რომლებიც მომხმარებ-ლებს მწვადით, ხისკალით, პრიმ-იტულიად გამოყვანილი კუპატით უმასპინძლებიან, არ არის გამო-რიცხული, რომ ამ კოპერატივ-ებში შემთხვევით მოხვდეს ნა-ვაყურელები გასუქებული ღორის ხორცი, რომელიც არ არის ვეტ-ერინარულად შემოწმებული.

ადამიანებში დაავადების ინკუ-ბაციური პერიოდი 14-28 დღეს გავრცელდება, რის შემდეგაც ვლინდება დაავადების ნიშნები. ადამიანები ავადმყოფობის დას-წყისში გრძნობენ გულისრევას, აღენიშნებათ თავბრუსხვევა, თავის ტკივილი, ტემპერატურა 39-40 გრადუსამდე უწევთ, უშ-უძლებათ სახე და ქუთუთოები.

ტრიქინელოზის აღსაკვეთად საჭიროა დროულად განხორცი-ელდეს შემდეგი ღონისძიებები: უპირველეს ყოვლისა დაუყოფ-ნებლად უნდა აღიკვეთოს ნავა-ყურელებზე დროებითი თარეში, ამავე დროს სასტიკად უნდა აი-კრძალოს დაკლული ღორის ხორ-ცით მაგისტრალბის გასწვრივ ვაჭრობა.

ადამიანებში დაავადების ინკუ-ბაციური პერიოდი 14-28 დღეს გავრცელდება, რის შემდეგაც ვლინდება დაავადების ნიშნები. ადამიანები ავადმყოფობის დას-წყისში გრძნობენ გულისრევას, აღენიშნებათ თავბრუსხვევა, თავის ტკივილი, ტემპერატურა 39-40 გრადუსამდე უწევთ, უშ-უძლებათ სახე და ქუთუთოები.

შეორე: დასახლებულ პუნქტე-ბში მეღორეობის ფერმებსა და სხვა საწარმოებში სამედიცინო და ვეტერინარულმა დაწესებუ-ლებებმა ყველა ღონისძიება უნ-და განახორციელონ მღრღნე-ლების გასანადგურებლად. მესამე: ვეტერინარული კანო-ნმდებლობის თანხმად სავალდე-ბულოა ყველა შინაური და გარ-ეული ცხოველი შემოწმდეს ტრი-ქინელოზზე.

რ. ზურდულია, რაიონის მთავარი ვეტქიმი.

შვილები: ნორა, ეთერი კიკალიშ-ვილები, დები: მარო, ინეზა, ძმა. მუხრან ნაჭყებები, რძლები: ეთერი, ნონა, შურა, ეუნა, ბაბ-უტა. შვილოშვილები: ვასო, ლე-ვანი, ლაშა. დისშვილი მურმანი არღია. სიძეები, მამიდაშვილები, დედაშვილები, ახლო ნათესავე-ბი იუწყებიან

მეუღლე თინა მეუნარგია, შვილ-ები: ქეთინო, დათო, სიძე ლაშა ნინუა, შვილოშვილები: ჯემალი, ლაშა, მისიშვილი ლიანა, ყორღა-ნია შვილებით, ცოლისდა ქეთო მეუნარგია შვილებით: ფისო, ბი-ქო, ვლადიკა როგავები, რძალი მათა ბალათურია, მძახლები მზი და ჯემალ ნინუები იუწყებიან

განუყოფილმა სენმა კიდევ ერთ კაცურ კაცს, ხაღ ზუგდიდელს წართვა ღამაში სიცოცხლე. ტექნიკური იატელებსების რიგის გამოკლდა ჩინებული ინჟინერ-პოლიგრაფისტი, შესანიშნავი სპეციალისტი, როსელიც მთელი თავისი შეგნებული სიცოცხლის მანძილზე ერთგულად ემსახურებოდა სამხრეთურ ქალაქს, ღვიძლ ხალხს, რთულ და პაუხსაგებ სასტამბო საქმეს.

ისა და ქართული შრიფტის სიყვარული მას მამამ — შურნა-ლინტური მოღვაწეობითა და პატიოსნებით ცნობილმა ქიროვნებამ დაიწყო ფაფავა ჩაუნერგა. ბატონი რეზოს ოცდათერთმეტწლიანი შრომითი გზა — ეს გზა სტამბის ცინკოგრაფის შეგნდობიდან, ინსტრუქტორ-ლინტისტიდან ზუგდიდის პოლიგრაფიული საწარმოო გაერთიანების მთავარი ინჟინრის თანამდებობამდე ამ პოსტზე იღვწოდა იგი უმაღლესი პოლიგრაფიული განათლების მიღების შემდეგ — 1977 წლიდან სიცოცხლის უკანასკნელ დღემდე. იგი იყო უაღრესად კეთილ-სიამაი პიროვნება; ახალბედა პოლიგრაფისტთა დამკვიდრებელი, უდალბატო მეგობარი,

ნათილი დაადგას

ყველას გვგებლავდა რომარბ ბხალან თავისი განსწავლულ-ობით, დიდი ნიჭიერებით აღტე-დილი პროფესიონალიზმითა და მომზადლავი ეროვნული თვისე-ბებით.

რამე. დიდი რუდუნებით მუშ-აობდა საკანდიდატო თემაზე, რო-მელსაც თურმე დასრულება არ ეცერა.

მისთვის სათავანებელ მშობ-ლიურ ენას უსახდვრო სიყვარუ-ლმა და ღვთისგან უხვად მომა-ღლებულმა ნიჭმა განმუხურელი ქაბუკი თბილისის ივ. ჯავახიშვი-ლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სოხუმის ფილა-ლის ქართული ფილოლოგიის ფაკულტეტზე მიიყვანა. აქ იფუ-რჩენებოდა მისი ნიჭი, აქ ყალიბ-დებოდა იგი მკვლევარად და მე-ცნიერად, ქემარტ მამულიშვი-ლად. სტუდენტობის წლებში წარ-მატებით მონაწილეობდა სამე-ცნიერო კონფერენციებში, სულ-ხან-საბას „სიტყვის კონა“ იყო მისი მეცნიერული კვლევის საგ-ანი... სტუდენტობის წლებს მო-ჰყვა ნაყოფიერი მეცნიერული მუშაობა მშობლიური უნივერს-იტეტის ქართული ენის კათედ-

...შეწვეულად დაიწყო 28-ე ფოთოლცენვა, სტუდში ჩაბუ-დეულმა ავმა სენმა ნაადრევად გამოგვავალა ხელიდან და დარჩა დაბოლბებული სიყვარული, შე-ძახული დედა და პატარა კესო... შენი ხანსოკლე, მაგრამ ლამაზა ცხოვრება სიკვდილთან, წუთი-სოფლის წარმავლობასთან ჭიდი-ლი იყო რომერტი! სასიკვდილო სარეცელზე მიჭაჭული ჯაბობ-ლებსა და მეგობრებზე ზრუნავ-დო, მათ შეწუხებას ერიდებოდა და ნებისყოფის არაადამიანური დამაბვით თავს ისე გვაჩვენებდი თითქოს სამზოზე ყოფნა სამუ-დამოდ გქონდა დამკვიდრებული და სიკვდილზე ფიქრისთვის არ გეცვალა.

ნათილი დაადგეს შენს დაუვი-წყარ სულს, მშო.

დარჩავან ბხალანი.

დავით შუბა

ნიწურა, ორმოცი დღე, რაც ივენგან წავიდა თავისი ქვეყნისა და ხალხის მოსიყვარულე შვილი, დირხული პიროვნება მამულბ ან რეზონის მამაცარია.

ძია მამლიტ, შვილის ტრაგიკუ-ლმა სიკვდილმა გამსხვებლათ თქვენც. მხოლოდ ერთი წელი გა-სხდა საქირო იმისთვის, რომ უშ-ედურების შავ აჩრდილს გადაე-ლო თქვენი ოჯახისათვის; რით ვახუგეშით თქვენი მეუღლე — ძვირფასი ბიცოლა, თქვენი ერთ-ადერთი ვაჟი — სარდიონი, მაგ-რამ გვწამს თქვენს სახელს — კე-თილი ადამიანური თვისებებით შემკულს, დავიწყება არ უწერია.

თქვენი უბედურებით გულდა-მწვარი ნაბო ინდიკოს ასუ-ლი მამაცარია.

სარდალკიმი კოლგვი

ი ნ დ მ ბ ს ი 66507 რედაქციის მისამართი: ქ. ზუგდიდი, მერაბ კოსტავას ქ 56 ტელეფონები: რედაქტორის 2-24-80, რედაქტორის მოადგილის 2-28-69, პასუხისმგებელი მდივნის 2-21-96, სოფლისმეურნეობის განყოფილების 2-21-78, მშრომელთა წერილების 2-25-12, რადიორედაქციის 2-47-00.

არსებულობის ბეჭდვითი სიტყვის დეპარტამენტი ზუგდიდის სტამბა მერაბ კოსტავას ქ. №6, 2-28-07, ტირაჟი 600, შეკ. № 120